

Огляд та характеристика пішохідних маршрутів Туристичного центру Буковель

<https://doi.org/10.17721/2786-4561.2023.3.2-2/13>

Гордієнко В. М., Гринюк О. Ю

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна,
oleg.gryniuk@knu.ua

Надійшла до редакційної колегії 20.11.2023.

Прийнята: 30.11.2023

Анотація. Дана стаття основну увагу приділяє характеристиці пішохідних маршрутів розроблених Туристичним

центром Буковель. Підводячи до характеристики розроблених пішохідних маршрутів, в статті розкриваються такі основні аспекти активного туризму як марковані пішохідні маршрути, з якою метою відбувається маркування та загальні вимоги до маркувальних знаків. Для більш чіткого розуміння маркувальних знаків, було представлено приклад маркувальної таблиці, яка використовується в описаних пішохідних маршрутах. Приділено увагу аналізу гірських масивів в яких були розроблені пішохідні маршрути та проаналізовано їх переваги. Головною частиною роботи – детальний огляд та характеристика всіх наявних маршрутів різної категорії складності, розроблених Туристичним центром Буковель в межах зазначених гірських масивів. Так кожен маршрут представлено за наступною схемою: назва, протяжність, рівень складності, детальний опис нитки маршруту та зазначено основні атрактивні локації на маршруті.

Ключові слова: активний туризм, марковані пішохідні маршрути, Карпати, курорт Буковель

Overview and description of hiking routes of the Bukovel Tourist Center

Hordiienko V., Gryniuk O.

Taras Shevchenko Kyiv National University, Kyiv, Ukraine, oleg.gryniuk@knu.ua

Abstract. This article focuses on the characteristics of hiking routes developed by the Bukovel Tourist Center. Summarizing the characteristics of the developed hiking routes, the article reveals such basic aspects of active tourism as marked hiking routes, the purpose of marking and the general requirements for marking signs. For a clearer understanding of marking signs, an example of a marking table, which is used in the described hiking routes, was presented. Attention was paid to the analysis of mountain ranges in which hiking routes were developed and their advantages were analyzed. The main part of the work is a detailed review and description of all available routes of different difficulty categories, developed by the Bukovel Tourist Center within the limits of the mentioned mountain ranges. Thus, each route is presented according to the following scheme: name, length, level of difficulty, a detailed description of the thread of the route, and the main attractive locations on the route are indicated.

Keywords: active tourism, marked hiking routes, Carpathians, Bukovel resort

Вступ. Під час пандемії і війни люди часто стикаються зі стресом і психологічними труднощами. А також, у світі, де темпи життя надто швидкі, а технології заволоділи кожним аспектом нашого створення, пішохідний туризм набуває особливого значення та стає елементом збереження фізичного, психічного здоров'я та емоційної рівноваги. Українська земля має неабиякий величезний ресурс для організації пішохідного туризму – це українські Карпати. По-перше, пішохідний туризм в Карпатах сприяє покращенню фізичного здоров'я. Серед високих гір, зелених лісів та гірських потоків, туристи знаходять найбільш ідеальні умови для активного відпочинку. Пройдені височини та перейдені річки зміцнюють м'язи, покращують витривалість і сприяють загартуванню організму. Такий активний спосіб відпочинку сприяє не лише фізичній формі, а й загальному покращенню здоров'я, знижує ризик серцевих захворювань та підтримує заряд енергії. По-друге, пішохідний туризм в Українських Карпатах – це засіб для релаксації та психічного відновлення. Серед засніжених гірських вершин і тихих долин туристи можуть відпочити від міського галасу та стресу. Краса природи впливає на психіку, надає можливість розслабитися і знайти внутрішню гармонію. Під час пішохідних прогулянок людина отримує можливість відсторонитись від щоденних турбот і зосередитися на собі, що сприяє внутрішньому спокою. Крім того, пішохідний туризм стимулює розвиток туристичної інфраструктури в Карпатах. Зростання популярності цього виду відпочинку сприяє вдосконаленню готельно-ресторанного бізнесу, розвитку туристичних маршрутів та послуг. Місцеві підприємці, відчувачи попит на туристичні послуги, інвестують в розвиток інфраструктури, що призводить до створення нових робочих місць і покращення рівня життя мешканців регіону. Також слід зазначити, що пішохідний туризм стимулює взаємодію з природним середовищем та виховує екологічну свідомість. Українські Карпати, як природний резерват, користуються великою увагою екотуристів. Туристи, які бачать власними очима величні гірські хребти чи безмежні ліси, розуміють велич та обов'язок збереження природи. Це сприяє формуванню екологічної свідомості та відповідальності за збереження унікального природного середовища.

Слід зазначити, що не достатньо наукових публікацій які б розкривали різні аспекти маркування маршрутів та аналіз перспектив для розвитку пішохідного туризму на курорті Буковель. Проте, оцінка потенціалу природних рекреаційних ресурсів на прикладі територій поблизу гірськолижного комплексу «Буковель» Івано-Франківської області, знайшла відображення в роботі Мазарук О. (Мазарук, 2022). Робота Матвіїв В., Буряник О., Тиханович Є., Рожко І. розкриває сутність вихідних передумов маркування маршрутів та містить інформацію про класифікації маркувальних знаків (Матвіїв, Буряник, Тиханович, Рожко, 2023).

Тож метою даного дослідження є аналіз та характеристика пішохідних маршрутів розроблених Туристичним центром Буковель (далі – ТЦ Буковель).

Результати та їх аналіз. Українські Карпати – величні гори, які приховують у собі багатство природи та культурно-історичні надбання. Пішохідний туризм в цьому регіоні не лише розвиває туристичну індустрію, але і має значний вплив на здоров'я людини, сприяє розвитку місцевої економіки та збереженню природних ресурсів.

Свідомому туристу слід розуміти про важливість безпеки під час пішохідних маршрутів. Детально вивчений маршрут та наявність маркування є запорукою успішного проходження маршруту. Саме марковані маршрути є найбільш безпечними та комфортними в плані орієнтації на просторах гірських масивів.

Маркування – використання різних видів марок (знаків), направляючих стрілок, вказівників тощо, які несуть необхідну для туриста інформацію і допомагають йому орієнтуватися на місцевості (Уварова, 2018).

Знакування туристичних шляхів, призначених для здійснення туристичних подорожей з активним способом пересування: пішим, велосипедним, лижним, кінним та водним з застосуванням малих плавзасобів (далі за текстом – туристичні шляхи) проводять з метою:

- забезпечення безпеки туристів під час здійснення ними туристичних подорожей;
- спрямування організованих та самодіяльних туристів до цікавих туристичних атракцій та послуг гарантованої якості;
- регулювання використання природних, історичних, культурних, соціальних, етнографічних та інших туристичних ресурсів регіонів України з урахуванням гранично допустимих навантажень на довкілля та інші об'єкти туристичної атракції;
- сприяння туроператорам в організації туристичних подорожей внутрішнього та в'їзного туризму;
- створення туристичної інфраструктури активного туризму;
- розроблення національної мережі туристичних шляхів як складової загальноєвропейської мережі.

Залежно від способу виготовлення туристичні знаки можуть бути рисованими та табличними. Рисовані туристичні знаки наносять фарбою або наклеюють у вигляді видрукованих на полімерних плівках рисунків на природні чи штучні об'єкти: дерева, скелі, камені, стовпи (крім опор ліній високовольтних електромереж) тощо, розташовані вздовж туристичного шляху. Табличні знаки виготовляють з твердих матеріалів – металу, дерева, пластмаси, на які наносять зображення, видруковане на полімерних плівках (Національний стандарт України, 2012).

В центрі українських Карпат розміщується курорт Буковель, який має ряд пішохідних маркованих маршрутів (Рис. 1.)

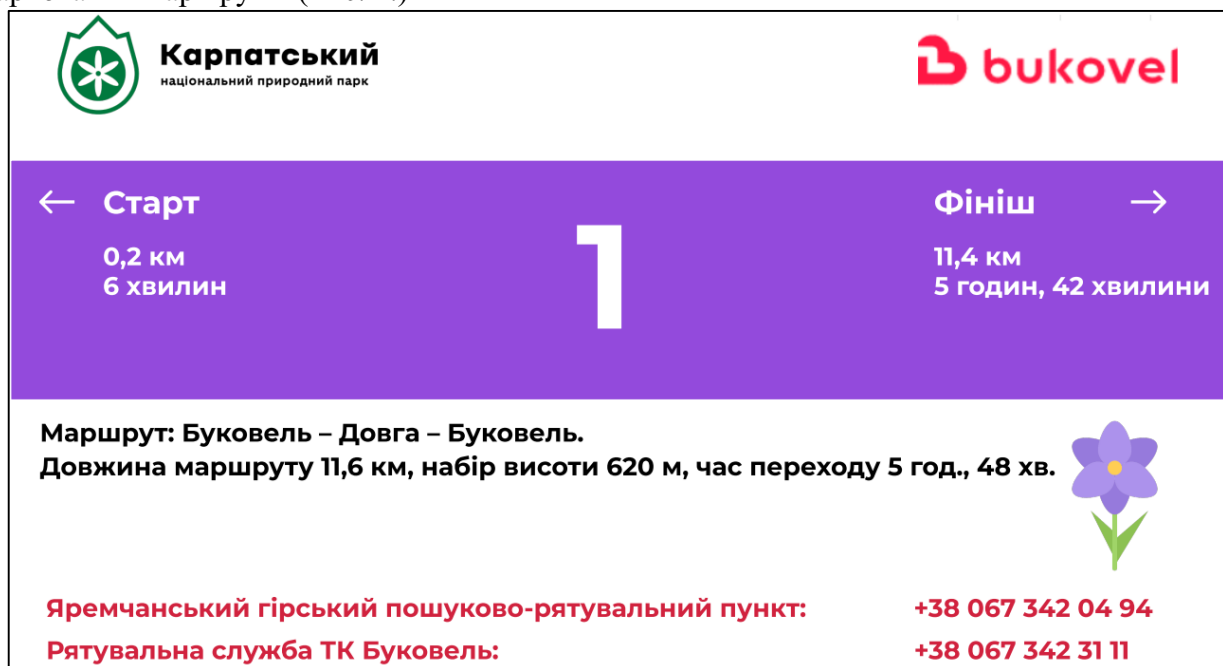

Рис 1. Зразок маркувальної таблички маршрутів розроблених ТЦ Буковель [Т/К Буковель, 2023]

Дане маркування містить загальну інформацію про сам маршрут, а саме: порядковий номер таблички, відстань від старту, відстань до фінішу, нитка маршруту, довжина, набір висоти, час переходу, номери рятувальних служб.

Курорт розміщується адміністративно в межах села Поляниця Івано-Франківської області та є найбільшим гірськолижним курортом в Україні (Рис. 2).

Курорт Буковель (середня висота курорту – 920 м.) має вигідне розміщення на перетині трьох гірських масивів – Горгани, Свидовецький та Чорногірський. Кожен з яких має свої особливості та переваги.

Горгани – система гірських хребтів у зовнішній смузі Українських Карпат, розташованих в Івано-Франківській і Закарпатській областях. Простягаються на 75 кілометрів

з північного заходу від долини Мізунки і на південний схід до долини Пруту. Ширина із заходу на схід становить близько 40 кілометрів. Назва походить від назви кам'яних осипів, які назвалися «Горган». Саме ці кам'яні осипи є ключовою особливістю даного масиву. Найвища вершина масиву Горган – гора Сивуля висотою 1836 метрів. Район дуже популярний у туристів, тут проходять найбільш дикі маршрути в Карпатах. В Горганах знаходиться перлина Карпат – озеро Синевир, Манявський водоспад, гірськолижний курорт Буковель та ще багато цікавих пам'яток (Байцар, 2014)

Рис. 2. Карта курорту Буковель [Т/К Буковель, 2023]

Свидовецький масив розташований у південно-східній частині українських Карпат і оточує із заходу місце, яке географічно визначає центр Європи. Відмінною рисою масиву є велика кількість унікальних високогірних озер з чистою і крижаною водою. Озера на Свидовці мають льодовикове походження і знаходяться в своєрідних заглибинах. Перше озеро зветься «Драгобратьське», воно ж озеро Івор, завдяки тому, що розташоване на території гірськолижного курорту Драгобрат. Поруч з ним розташувалися схили з густими чорничними заростями. Озеро Ворожеска, розташувалося на висоті 1450 метрів. Спуститися до озера можна лише по досить крутому схилу. Догяска або ж Геришаска – це назва найбільшого озера хребта Свидовець, яке знаходиться на висоті 1577 м. Місце користується особливою популярністю серед туристів, тому нерідко тут можна зустріти безліч наметів. Крім того, Свидовецький хребет ще називають одним з найбільш трав'янистих в українських Карпатах. На Свидовці можна знайти буки навіть на рівні 1380 м. Незважаючи на великі висоти, тут різноманітний трав'яний покрив. Таким чином, Свидовецький масив дозволяє гуцулам облаштовувати повноцінні пасовиська для коней, корів, овець. Ні для кого не секрет, що бджільництво, садівництво та вирощування овець, кіз, коней – це споконвічне заняття гуцулів, які літо проводять на гірському масиві Свидовець (Mount Day, 2023).

Гірський масив Черногора – це захоплюючий дух і вражаючий гірський пейзаж, безкраї простори і величні вершини країни. В свою чергу Черногірський масив включає в себе всі шість найвищих вершин України, а саме: г. Говерла (2061 м.), г. Бребенескул (2035 м.), г. Піп Іван Черногірський (2028 м.), г. Петрос (2020 м.), г. Гутин Томнатик (2017 м.) та г. Ребра (2001 м.). Тут прокладені цікаві туристичні маршрути, подорожуючи якими можна відчутися всю велич і красу природи. Масив входить до складу Карпатського заповідника і вважається однією з найбільш відвідуваних туристами з усіх куточків світу пам'яткою України. На Черногірському хребті можна побачити найрізноманітніші пейзажі – від прадавніх букових

лісів, що вкривають підніжжя гір, і альпійських лугов, які встеляють їх вершини, до мальовничих високогірних озер і кам'яних скель. Озера Бребенескул (найвисокогірніше озеро в країні на висоті 1801 м), Брескул, Несамовите, Марічейка та інші водойми, що розмістились на схилах гір – це справжні туристичні магніти Чорногори. Тут можна здійснити сходження до вершин гір, помандрувати туристичними стежками по їх схилах, побачити такі панорами, які запам'ятаються на все життя (Світ Карпат, 2023).

На кожен із зазначених гірських масивів ТЦ Буковель має пішохідні маршрути легкої, середньої та важкої категорії складності.

На масив Горгани є сім пішохідних маршрутів різної категорії складності, а саме: «Я піду в далекі гори», «Парковий», «Панорамний», «Квітка полонини», «На Хом'як», «Карпатське золото». Кожен з цих маршрутів має своє маркування.

Маршрут «Я піду в далекі гори» відноситься до легких маршрутів та має загальну протяжність 7 кілометрів. Розпочинається він від центральної частини курорту Буковель та проходить повз озеро Молодості, яке є найбільшим штучним озером в Україні та становить однією з головних атракцій курорту в літній період, а в зимовий час слугує резервуаром для акумулювання води з водозаборів, яка потім використовується для наплення гірськолижних трас штучним снігом. Далі частина маршруту пролягає по схилу 15 гірськолижної траси та поступово переходить в лісову ділянку де починається невеликий підйом. Після підйому очікується зупинка на перехресті двох напрямків. Перший веде до полонини Вільшанець. На цій полонині «полонинишки» живуть весь сезон, випасаючи худобу та виготовляючи сир для продажу. Інша стежка веде до верхньої станції 14 витягу, і, відповідно, спуск відбувається по схилу 14 гірськолижній трасі до центральної частини курорту, де і закінчується даний пішохідний маршрут.

Маршрут «Парковий» відноситься до легких маршрутів та має протяжність 5,8 кілометрів. Даний маршрут розпочинається біля центральної частини курорту та проходить по схилу гори Чорна Клева, яка є однією з п'яти вершин на яких розміщується курорт Буковель. Ключовою точкою маршрут є оглядовий майданчик з якого відкривається панорамний вид на такі гори як: г. Хом'як (1452 м.), г. Синяк (1665 м.), Малий Горган (1492 м.), г. Говерла (2061 м.) та г. Петрос (2020 м.). Після цього очікується спуск 8 гірськолижною трасою до технічного озера та поступовий перехід в лісову зону понад озером Молодості. Після лісової частини очікується вихід до пішохідної зони курорту та повернення до центральної частини, де відбувається завершення маршруту (Рис. 3).

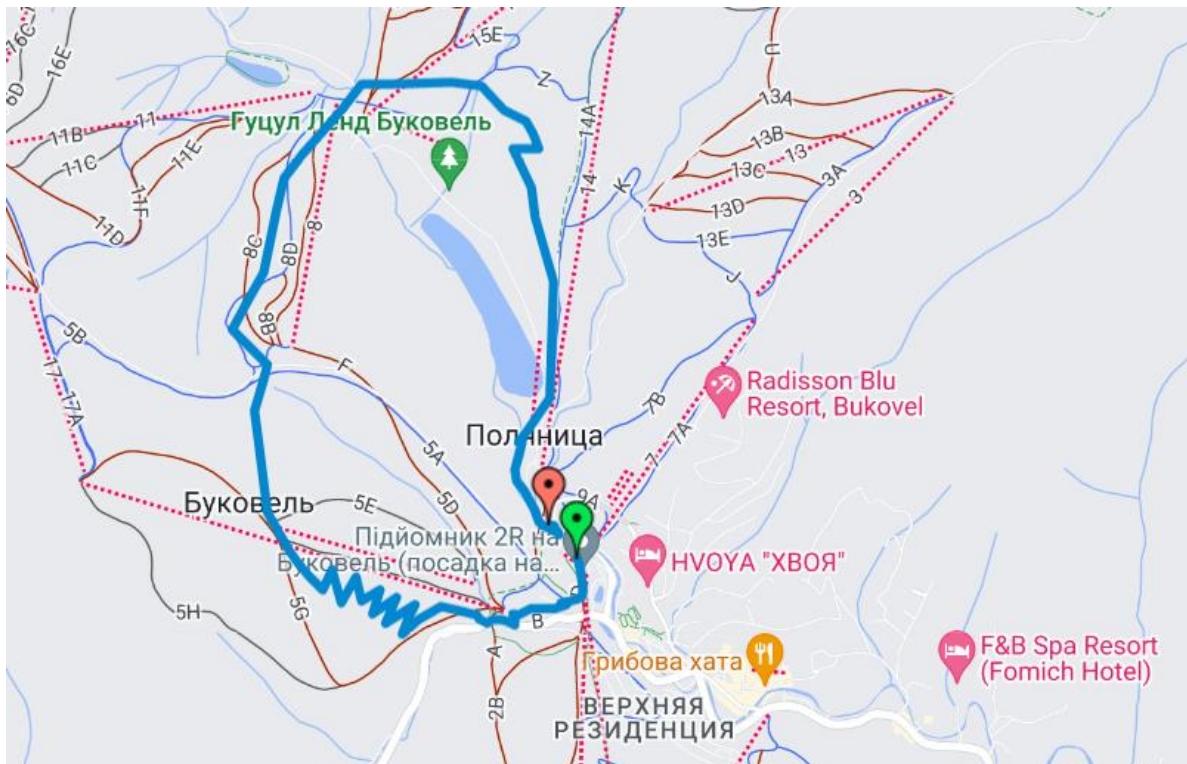

Рис 3. Трек маркованого маршруту «Парковий» [Т/К Буковель, 2023]

Маршрут «Панорамний» відноситься до категорії середніх маршрутів та має протяжність 12,8 кілометрів. Даний маршрут розпочинається з центральної частини курорту та веде до біатлонного стадіону, після якого очікується довгий перехід лісовою ділянкою з поступовим набором висоти. Під час руху лісом будуть зустрічатися водозабори та річка Вільчинець. Маркована лісова стежка виводить до полонини Томнатик з якою відкривається вид на Чорногірський хребет. Далі нитка маршруту веде до лісової стежки, яка поступово переходить в серпантинну кам'яну стежину до самої вершини гори Синяк (1665 м.). На вершині гори відкривається панорамний вид на всі оточуючі гірські масиви а саме: Чорногірський, Свидовецький та східні Горгани, в межах яких і розміщується гора Синяк. Спуск з вершини гори до полонини Томнатик відбувається тією ж стежкою якою і відбувався підйом. Будучи вже на полонині є два варіанти повернення до центральної частини курорту. Перший варіант передбачає спуск тією самою стежкою якою відбувався підйом, другий варіант передбачає підняття на гору Бульчиньоха і поступових спуск лісовою ділянкою. Після виходу з лісу спуск продовжується по схилу 9 гірськолижної траси і вихід до центральної частини курорту де, відповідно, маршрут завершується.

Маршрут «Квітка полонини» відноситься до маршрутів середньої категорії складності та має загальну протяжність 11,6 кілометрів. Даний маршрут розпочинається з центральної частини курорту Буковель та проходить по лісовому схилу гори Чорна Клева, в деяких ділянках долаючи гірськолижні траси на яких у весняну пору можна зустріти багато первоцвітів таких як: крокуси, підсніжники, проліски та інші. Поступово маркувана стежка виводить до вершини гори Довга (1371м.). Дана вершина є найвищою точкою курорту куди піднімаються витяги. Оглядовий майданчик на вершині є ключовою точкою даного маршруту. З нього відкривається вид на такі гірські хребти як: Братківський, Чорногірський та Свидовецький. Поруч з вершиною розташовується однойменна полонина на якій випасають корів та виготовляють сир. Після оглядового майданчика маркування продовжується в лісовій частині, де, відповідно і проходить більша частина другої половини маршруту. Лісова стежка закінчується біля технічного озера і поступово виходить до забудованої частини курорту. Далі

маркування маршруту проходить по пішохідній частині курорту Буковель та завершується на місці старту даного маршруту.

Маршрут «На Хом'як» відноситься до маршрутів середньої складності. Його протяжність складає 13,2 кілометра. Сам маршрут розпочинається з пропускного пункту, де треба сплати рекреаційний збір. Після старту туристів очікує лісова стежка з поступовим набором висоти. Після того, як туристами буде пройдено потічок Вередівський, розпочинається серпантинний підйом ліською стежкою, з частковим переходом через кам'яні осипи. Після поступового набору висоти лісом, наступною точкою маршруту є полонина Бараня, де, зазвичай відбувається обід та відпочинок. Після привалу очікується 600 метрів різкого підйому до вершини гори Хом'як (1542 м.). Під час даного підйому треба подолати великі валуни каміння, які характерні масиву Горгани та подолати зарослі коріння альпійської сосни. Після підйому на гору очікується панорамний краєвид на такі гірські хребти як: Чорногірський, Свидовецький, Синяк, Братківський та Явірник. Спуск до полонини Бараня очікується тією самою стежкою. Після спуску на полонину, нитка маршруту веде до полонини Хом'яків. Сам перехід від одної полонини до іншої становить 500 метрів. По дорозі туристи мають змогу поповнити запаси води в природному джерелі. Після виходу на полонину Хом'яків відкривається вид на гору Хом'як, Синяк та Горган Явірник. На даній полонині туристи мають змогу замовити обід в місцевій колибі, а також продегустувати полонинський сир з коров'ячого молока. Після обіду очікується спуск до фінальної точки тим самим шляхом, яким відбувався підйом.

Маршрут «Карпатське золото» відноситься до складних маршрутів та має загальну протяжність 14 кілометрів. Даний маршрут розпочинається в центральній частині курорту та проходить пішохідною зоною по території курорту до біатлонного стадіону. Далі маршрут проходить по трасі біатлонного стадіону та поступово переходить в ґрунтову дорогу ліскової ділянки. Після проходження частини маршруту лісом, туристів очікує перехід мостом через потічок Вільчинець, після якого на перехресті доріг, маркер спрямує напрям маршрут знову по лісковій частині. В лісковій частині очікується стрімкий підйом до полонин Блажів. На даній полонині очікується невеликий відпочинок після стрімкого підйому. Після даною полонини лісковою ділянкою відбувається підйом на гору Чар (1411 м.), після якої очікується невеликий спуск до підніжжя гори Малий Горган (1592 м.). У підніжжі туристи мають змогу відпочити та почати підйом до ключової вершини даного маршруту – гори Малий Горган. Підйом відбувається кам'янистою стежкою з різким набором висоти. На самій вершині відкривається панорамний вид на такі гори як: Синяк, Горган Явірник, Говерла, Петрос, Близниця Велика, Стіг, Велика Братківська та ін. Спуск до полонини Блажів відбувається тією самою стежкою, якою і відбувався підйом. З полонини Блажів нитка маршруту лісковою стежкою проходить до вершини гори Бабин Погар (1449 м.). Після підйому на вершину починається поступовий спуск пологою лісковою стежкою до верхньої станції 14 витягу. На даному етапі туристи мають вибір здійснити спуск до центральної частини на підйомнику або здійснити спуск пішки по схилу 14 гірськолижної траси. В обох варіантах фінальною точкою маршруту буде центральна площа курорту Буковель, де, відповідно, закінчується даний маршрут.

На Свидовецький масив є два пішохідні маршрути – «Свидовець: похід на гору Близниця та озеро Івор» та «Похід на високогірні озера: Геришаска та Ворожеска».

Похід «Свидовець: похід на гору Близниця та озеро Івор» відноситься до складних походів та має протяжність 7 кілометрів. Маршрут розпочинається з сідловини Перемичка (1554 м.), далі маршрут пролягає через гори Перший та Другий Жандарми. Після даних вершин очікується стрімкий підйом до ключової точки даного маршруту – гори Велика Близниця (1881 м.), яка найвищою точкою Свидовецького масиву. Після цього відбувається доволі різкий спуск до високогірного озера льодовикового походження Івор. Після відпочинку на березі озера, нитка маршруту веде пологою стежкою до гірськолижного курорту Драгобрат де і завершується пішохідна частина маршруту.

Похід «Похід на високогірні озера: Геришаска та Ворожеска» відноситься до маршрутів середньої категорії складності та має протяжність 15 кілометрів. Як і вищезазначений маршрут, похід починається з сідловини Перемичка (1554 м.) та проходить траверсом гору Стіг (1704 м.), яка є найвищою точкою в Україні, куди піднімаються підйомники. Саме завдяки цій вершині курорт Драгобрат і вважається найвисокогірнішим курортом в Україні (для порівняння найвища точка куди виходять підйомники в гірськолижному курорті Буковель є гора Довга, висота якої становить 1371 м.). Далі траверсом слід подолати вершини Крячкунеска та Великий Котел, після вершини Великий Котел відкривається панорамний вид на високогірне озеро льодовикового походження Ворожеска, після відпочинку з гарним краєвидом нитка маршруту тягнеться по рівнинній стежці до озера Геришаска, яке з однієї сторони оточене схилом гори Доляска. Даний похід є лінійним, тому друга частина походу буде проходити повз ті самі об'єкти.

На Чорногірський масив туристичний центр Буковель має три пішохідних маршрутів, а саме: «Похід на озеро Несамовите та гору Шпиці», «Похід на найвищу вершину України – Говерлу», «Прогулянка до найвисокогірнішого водоспаду».

Маршрут «Похід на озеро Несамовите та гору Шпиці» належить до складних маршрутів. Його протяжність складає 17 кілометрів. Початок маршруту знаходиться недалеко від спортивної бази «Заросляк». Перші кілометри маршруту становить лісова стежка з помірним набором висоти. На цій ділянці маршруту будуть зустрічатись потічки, мости через невеликі річки, кущі малини та чорниці, смереки та ялини. Після лісової частини, стежка переходить в зону чагарників, а саме в зарості ялівцю. Після поступового набору висоти туристів очікує різкий підйом на плато, в межах якого розміщується озеро Несамовите (1750 м.). Дане озеро є ключовим місцем для відпочинку та обіду. Поруч з озером є джерело питної води, де туристи можуть поповнити запаси. Після відпочинку очікується стрімкий підйом від озера Несамовите до Чорногірського хребта. На самому хребті відкривається панорамний вид на гори Говерла, Туркул, Велика Близниця та інші. Далі маршрут проходить по самому хребту з невеликим набором висоти до гори Шпиці (1863 м.). Дана вершина має незвичні схили, що приваблюють туристів для дослідження даної гори. Після Шпиць маршрут проходить по пологій ділянці, по правій стороні від гори Гомул (1788 м.). Далі стежка переходить в зону чагарників, а саме в зарослі альпійської сосни, де починається різкий спуск до лісової ділянки. В лісовій ділянці проходить основна частина зворотного шляху. В деяких ділянках лісу необхідно буде подолати повалені дерева та вологі ділянки ґрунту. Фінальною частиною даного маршруту є вихід на проїзду частину дороги, яка веде до спортивної бази «Заросляк».

Маршрут «Похід на найвищу вершину України – Говерлу» відноситься до складних маршрутів та має загальну протяжність 8 кілометрів. Сам маршрут розпочинається зі спортивної бази «Заросляк» і проходить синім маркованим маршрутом Карпатського Національного природного парку. Перша частина маршруту проходить ліською стежкою, де розпочинається перший різкий підйом. Саме в цій частині маршруту можна набрати води в річці Прут. Після лісу стежка стає більш пологою та проходить в зоні зростання ялівцю до підніжжя гори Говерляна (1762 м.). Після підніжжя розпочинається стрімкий підйом по камінню до вершини. На самій вершині відкривається панорамний вид на Чорногірський хребет та масив Горгани. На даній вершині очікується відпочинок та обід. Після цього починається стрімкий підйом на ключову вершину даного маршруту – гору Говерла (2061 м.), яка є найвищою точкою України. На самій вершині відкривається вид на всі найвищі вершини України, а саме: Петрос, Ребра, Гутин Томнатик, Бребенескул, Піп Іван. Також з Говерли відкривається вид на масив Свидовець та Горгани. Спуск до спортивної бази «Заросляк» відбувається тим самим маршрутом яким відбувався підйом.

Маршрут «Прогулянка до найвисокогірнішого водоспаду» відноситься до легких маршрутів загальною протяжністю 4 кілометри. Даний маршрут розпочинається зі спортивної бази «Заросляк» і більша частина маршруту проходить пологою ліською стежкою. Після

лісової ділянки розпочинається частина з альпійською сосною, великими ділянками зростання малини та чорниці. Рухаючись цією частиною маршруту вже доносяться звуки потоку води. Підходячи до великого каменю на шляху, відкривається вид на сам Говерлянський водоспад. Біля великого каменю очікується відпочинок і після відпочинку відбувається стрімкий підйом до самого водоспаду. Стоячи на верхньому каскаді водоспаду, відкривається вид на Чорногірський масив. Спуск до «Заросляка» відбувається тією самою стежкою якою був здійснений підйом.

Висновки. Таким чином, курорт Буковель, маючи вигідне розташування на межі трьох гірських масивів Карпат, розвиває мережу маркованих пішохідних маршрутів. Загалом розроблено 11 маршрутів на три гірські масиви. Найбільша кількість на масив Горгани, через розміщення курорту Буковель саме в межах даного масиву. Найбільшою популярністю користуються маршрути «На Хом'як», «Похід на найвищу вершину України – Говерлу» та «Похід на високогірні озера: Геришаска та Ворожеска». Популярність першого спричинена розміщенням недалеко від курорту, добре прохідною стежкою та середніми висотами над рівнем моря в порівнянні з іншими вершинами українських Карпат; популярність другого спричинена сходженням на найвищу вершину України; популярність третього – відвідування мальовничих високогірних озер Свидівецького масиву. Всі маршрути поділені на категорії складності таким чином, щоб кожен зміг спробувати такий вид туризму як пішохідний. Саме розробка маршрутів сприяє розвитку пішохідного туризму в межах даного курорту, який до недавнього вважали виключно зимовим курортом. Марковані пішохідні маршрути відкривають нові куточки країни та сприяють поширенню активного способу життя серед населення.

References:

- Baitsar A. P. Verkhnia mezha lisu v landshaftakh Ukrain's'kykh Karpat, yii okhrona ta optymizatsiia. Visnyk L'viv. un-tu seriia heohraf. Vyp. 45. L'viv, 2014. С. 15-19. (in Ukrainian).
- Bukovel. Karta kurortu. Retrieved from <https://bukovel.com/summer-map> (in Ukrainian).
- Markuvannia PM Kvitka Polonyny. Retrieved from <http://surl.li/nttqu> (in Ukrainian).
- Marshrut «Parkovyі». Retrieved from <http://surl.li/nttrb>
- Mount Day. Masyv Svydovets': vershyny i ozera. Retrieved from <https://mount-day.com/blog/masyv-svydovec-vershyny-i-ozera> (in Ukrainian).
- Natsional'nyi standart Ukrainy. Posluhy turystychni. Znakuvannia turystychnykh shliakhiv. Zahal'ni vymohy. Derzhspozhyvstandart Ukrainy. Kyiv. S 3-7. Retrieved from <https://tourinform.org.ua/wp-content/uploads/2012/02/Standart-zn-tour-16-05-2011.pdf> (in Ukrainian).
- Svitkarpat. Chornohirs'kyi zapovidnyi masyv. Retrieved from <https://svitkarpat.org/local/chornohirs-kyy-zapovidnyy-masyv> (in Ukrainian).
- Uvarova H.Sh. Turystychno-kraieznavchi marshruty Ukrainoiu NAU. S. 4. Kyiv. Retrieved from <http://surl.li/nttrm> (in Ukrainian).